

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδοτήσεως 245/2017

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α')**
Συνεδρίαση της 25ης Οκτωβρίου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Βασίλειος Καραγεώργος, Ευσταθία Τσαούση, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Αναστάσιος Ράλλης, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ αριθμ. πρωτ. Δ.Κ.Π. Γ 0014642 ΕΞ 2017/21-09-2017 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας & Κοινωφελών Περιουσιών Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών, Τμήμα Γ' Μητρώου Κοινωφελών Περιουσιών – Σχολαζουσών Κληρονομιών.

Ερώτημα: Ερωτάται α) Αν μπορούν να συνυπάρχουν σε σχολάζουσα κληρονομία κηδεμόνας και σύνδικος πτωχεύσεως, διορισθείς λόγω κήρυξης εν ζωή του κληρονομουμένου ως πτωχού και σε καταφατική περίπτωση ποιος από τους δύο είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση και την εκκαθάριση της κληρονομίας.
β) Ποιος νομιμοποιείται να εκπροσωπήσει την κληρονομία στη διαδικασία της λύσης της κοινωνίας δια δικαστικής διανομής ακινήτου, που ανήκει κατά ποσοστό ½ εξ αδιαιρέτου στον πτωχό.
γ) Ποιος από τους δύο είναι υπεύθυνος για την υποβολή δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Στις 29-07-1999 απεβίωσε ο Η.Π., κάτοικος εν ζωή Πειραιά, και στις 30-01-2005 απεβίωσε ο αδελφός του, Γ.Π., κάτοικος επίσης Πειραιά, χωρίς να αφήσουν διαθήκη. Ήταν άγαμοι και όλοι οι φερόμενοι ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι, όπως αναφέρονται στα υπ' αρ. 44031/24-05-2005 και 4972/29-01-2014 πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης του Δήμου Πειραιά αποποιήθηκαν την κληρονομία.

2. Στις 20-11-2007 η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «D.M.R. INVESTMENTS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ» αγόρασε το ½ εξ αδιαιρέτου ενός οικοπέδου κειμένου στον Πειραιά μετά των εντός αυτού κτισμάτων. Σύμφωνα με τους τίτλους συγκύριοι κατά το ¼ έκαστος εξ αδιαιρέτου φέρονται οι αποβιώσαντες αδελφοί, Η. και Γ. Π. Προς το σκοπό λύσεως της κοινωνίας διά δικαστικής διανομής, η εταιρεία κατέθεσε αίτηση στο Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά για διορισμό του δικηγόρου Αθηνών Ι. Α. ως κηδεμόνα των δύο σχολαζουσών κληρονομιών των παραπάνω αποβιωσάντων. Το Μονομελές Πρωτοδικείο Πειραιά (Διαδικασία Εκουσίας Δικαιοδοσίας), με την υπ' αρ. 3000/2008 απόφασή του κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση λόγω μη κοινοποιήσεως αντιγράφου της αιτήσεως στον αρμόδιο οικονομικό έφορο.

3. Ακολούθως κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 61 παρ. 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 62 παρ. 1 του ν.4182/2013 (Α'185) η Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών εισήγαγε την υπόθεση ενώπιον του Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών, το οποίο γνωμοδότησε ομόφωνα υπέρ της κηρύξεως της κληρονομίας του Γ.Π. ως σχολάζουσας, προκειμένου να διορισθεί κηδεμόνας αυτής από το μητρώο του άρθρου 16 ν.4182/2013. Ο Υπουργός Οικονομικών με την υπ' αρ. Δ.Κ.Π. 0010558 ΕΞ 2014/28-08-2014 απόφασή του διόρισε κηδεμόνα τη δικηγόρο Ε. Ρ.

4. Η τελευταία στο από 25-09-2015 έγγραφό της προς τη Διεύθυνση Κοινωφελών Περιουσιών, μετά από έρευνα σχετικά με τη σχολάζουσα κληρονομία ερωτά, μεταξύ άλλων, αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη συνέχιση

της άσκησης των καθηκόντων της με την ιδιότητά του κηδεμόνα, εφόσον ο θάνατος του Γ.Π. συνέβη σε χρόνο μεταγενέστερο της παύσεως των πληρωμών του που ορίστηκε στις 31-12-1998. Ειδικότερα ο Γ.Π. κηρύχθηκε σε πτώχευση με την υπ' αρ. 6349/2000 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιά και με την υπ' αρ. 3283/2010 απόφαση του ιδίου δικαστηρίου διορίστηκε οριστικός σύνδικος η δικηγόρος Πειραιά Α. Β. Το ίδιο ερώτημα επανέλαβε η κηδεμόνας και με το από 25-01-2016 έγγραφό της.

Στη συνέχεια υποβλήθηκε το ερώτημα που αναφέρεται στην αρχή.

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στα άρθρα 1 και 2 του **α.ν. 635/1937** Περί διατάξεων τινών πτωχευτικού δικαίου (Α'151), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

« Ο πτωχεύσας από της κηρύξεως της πτωχεύσεως στερείται των δικαιωμάτων α) του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, β) του ασκείν το λειτούργημα δημοσίου ή δημοτικού ή κοινοτικού υπαλλήλου, γ) του ασκείν δημόσιο λειτούργημα οίον του επιτρόπου, κηδεμόνος ενόρκου, συνδίκου, δικηγόρου, δ) του ασκείν το εμπορικόν επάγγελμα, ε) του ασκείν το επάγγελμα υπαλλήλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου και στ) παντός άλλου δικαιώματος περί ου προβλέπουσιν αι εκάστοτε ειδικαί διατάξεις.»

Άρθρο 2

«1. Από της πρωίας της ημέρας της επ' ακροατηρίω δημοσιεύσεως της αποφάσεως της κηρυττούσης την πτώχευσιν ο πτωχεύσας στερείται αυτοδικαίως της διοικήσεως της πτωχευτικής περιουσίας. 2. Εν τη πτωχευτική περιουσία δεν περιλαμβάνεται η μετά την κήρυξιν της πτωχεύσεως αποκτωμένη υπό του πτωχεύσαντος περιουσία. 3. Οι τόκοι και αι περιοδικαί παροχαί, και εάν γεννώνται μετά την κήρυξιν της πτωχεύσεως εξ' ενοχής προϋφισταμένης της κηρύξεως, θεωρούνται ως πτωχευτική περιουσία. 4. Από της εν εδ. 1 προθεσμίας είναι αυτοδικαίως άκυρος ως προς την ομάδα πάσα δικαιοπραξία γενομένη υπό του πτωχεύσαντος ή προς τον πτωχεύσαντα και αφορώσα την πτωχευτικήν περιουσίαν.»

6. Στις διατάξεις των άρθρων 16 παρ 1,2 και 5 και 17 παρ.1 του **ν. 3588/2007** Πτωχευτικός Κώδικας (Α'113) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 16

«1. Η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας που ανήκει στον οφειλέτη κατά την κήρυξη της πτώχευσης, οπουδήποτε και αν βρίσκεται. 2. Δεν ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία τα κατά το κοινό δικονομικό δίκαιο ή άλλες διατάξεις ακατάσχετα ή εξαιρούμενα με ειδικές διατάξεις νόμων... 5. Στην πτωχευτική περιουσία δεν περιλαμβάνεται η περιουσία που αποκτά ο οφειλέτης μετά την κήρυξη της πτώχευσης. Κατ' εξαίρεση, τόκοι και άλλες περιοδικές παροχές, καθώς και παρεπόμενες αξιώσεις ή δικαιώματα και αν ακόμη γεννώνται ή αναπτύσσονται μετά την κήρυξη της πτώχευσης, ανήκουν στην πτωχευτική περιουσία, εφόσον προέρχονται από ενοχή ή κύριο δικαίωμα που υπήρχε πριν την κήρυξη της πτώχευσης.»

Άρθρο 17

«1. Ο οφειλέτης από την κήρυξη της πτώχευσης στερείται αυτοδικαίως της διοίκησης (διαχείρισης και διάθεσης) της περιουσίας του (πτωχευτική απαλλοτρίωση), την οποία ασκεί μόνος ο σύνδικος. Μετά την κήρυξη της πτώχευσης, πράξεις διαχείρισης ή διάθεσης στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας από τον οφειλέτη ή προς αυτόν, χωρίς τη σύμπραξη του συνδίκου, είναι ανενεργείς και απαγορεύεται να καταχωρηθούν σε δημόσια βιβλία οποιασδήποτε φύσεως, χωρίς τη γραπτή έγκριση του συνδίκου. «Η πτώχευση θεωρείται ότι έχει κηρυχθεί από την έναρξη της ημέρας κατά την οποία δημοσιεύεται η απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση στο ακροατήριο». (Το τελευταίο εδάφιο προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ.1 Ν.4446/2016, (Α' 240/22.12.2016).»

7. Στα άρθρα 1 παρ. 1 περ. 6, 61 παρ.3,4 και 5, 62 παρ. 1,2 και 3 και 82 παρ. 8 και 9 του **ν.4182/2013** Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις (Α'185) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 1

«1.Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως:1... 6. «Σχολάζουσα κληρονομία»: Κληρονομία της οποίας ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν έχει ακόμα βρεθεί ή δεν είναι βέβαιο ότι την έχει αποδεχθεί.»

Άρθρο 61

«Σχολάζουσα κληρονομιά 1. Στοιχεία και πληροφορίες που περιέρχονται σε υπηρεσίες του Δημοσίου ή νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα για την ύπαρξη κληρονομίας χωρίς εμφανή κληρονόμο διαβιβάζονται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση της τελευταίας κατοικίας του κληρονομούμενου, η οποία προβαίνει σε εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας, πιθανολογεί την ύπαρξη ή μη κληρονόμων και ενημερώνει για τις ενέργειές της το Υπουργείο Οικονομικών.

Ιδιαίτερη υποχρέωση ενημέρωσης έχει η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) του κληρονομούμενου, εφόσον παρέλθει εξαμήνο από το θάνατό του, χωρίς να εμφανιστούν οι κληρονόμοι του, προκειμένου να διοριστεί κηδεμόνας ή να βεβαιωθεί το κληρονομικό δικαίωμα του Δημοσίου.

2. Εφόσον προκύπτει ανάγκη ορισμού κηδεμόνα και αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών, ο σχετικός φάκελος διαβιβάζεται στο Υπουργείο αυτό. Αν από τα στοιχεία πιθανολογείται σφόδρα ότι δεν υπάρχει κληρονόμος πλην του Δημοσίου, ο διορισμός κηδεμόνα παραλείπεται και υποβάλλεται αίτηση στο δικαστήριο της κληρονομίας για τη βεβαίωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου, σύμφωνα με το άρθρο 1868 του Αστικού Κώδικα και με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 5 του παρόντος.

3. Η αρμόδια αρχή διορίζει κηδεμόνα για την προσωρινή διοίκηση της κληρονομίας και την εξακρίβωση του κληρονομικού δικαιώματος του Δημοσίου όταν ο κληρονόμος είναι άγνωστος ή δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχθηκε την κληρονομία. Για το διορισμό κηδεμόνα ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση η γραμματεία του δικαστηρίου της κληρονομίας. Ο επικαλούμενος κληρονομικό δικαίωμα μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε τη βεβαίωση του κληρονομικού του δικαιώματος, με αίτησή του προς το δικαστήριο της κληρονομίας, η οποία κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή, επί ποινή απαραδέκτου της συζητήσεώς της...».

Άρθρο 62

«Διορισμός - Καθήκοντα - Λήξη του έργου 1. Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας διορίζεται κατά το άρθρο 16 από την αρμόδια αρχή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος δημόσιας αρχής ή οποιουδήποτε προσώπου έχει έννομο προς τούτο συμφέρον, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου για την ιδιότητα της κληρονομίας ως σχολάζουσας, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων των άρθρων 17 έως 20, 22 έως 24 και 26 έως 28. 2. Για την εξακρίβωση των στοιχείων της κληρονομίας ο κηδεμόνας μπορεί να ζητεί πληροφορίες, πιστοποιητικά και αντίγραφα δημοσίων εγγράφων από κάθε δημόσια ή τοπική αρχή, γραμματείς δικαστηρίων, υποθηκοφύλακες, κτηματολογικά γραφεία και συμβολαιογράφους. Οι αρχές και τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται να χορηγούν τις ζητούμενες πληροφορίες, πιστοποιητικά ή αντίγραφα ατελώς, μέσα σε δεκαπέντε (15) το πολύ ημέρες από τη λήψη της σχετικής αίτησης.

3. Το λειτούργημα του κηδεμόνα παύει και ο κηδεμόνας παραδίδει την περιουσία στον κληρονόμο ή τον εκκαθαριστή, ύστερα από ενημέρωση της αρμόδιας αρχής, αν του κοινοποιηθεί δικαστική απόφαση περί αναγνώρισης του δικαιώματος του

κληρονόμου ή αν διαπιστωθεί το κληρονομικό δικαίωμα τρίτου με απόφαση της αρμόδιας αρχής που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου.»

Άρθρο 82

« 8. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις λοιπές διατάξεις του παρόντος Κώδικα, από την έναρξη ισχύος αυτού, καταργούνται:

α) ο α.ν. 2039/1939 (Α` 455),

β) το ν.δ. 430/1970 (Α` 25),

γ) ο ν. 455/1976 (Α` 277),

δ) το β δ. 18.9-20.10/1947 (Α` 223),

ε) τα άρθρα 1865, 1866 εδάφιο δεύτερο και 1869 του Αστικού Κώδικα,

στ) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία αφορά θέματα, που ρυθμίζονται από αυτόν ή αντίκεινται στις διατάξεις του. 9. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου, κάθε παραπομπή στον α.ν. 2039/1939 ή γενικά στη νομοθεσία περί Εθνικών Κληροδοτημάτων, νοείται από την έναρξη ισχύος του παρόντος Κώδικα ότι γίνεται στις αντίστοιχες διατάξεις του».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προπαρατιθέμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό, συνάγονται τα ακόλουθα:

8. Η συνδικία, κατά το άρθρο 1 περ. γ' του α.ν. 635/1937 χαρακτηρίζεται δημόσιο λειτούργημα. Με τον όρο αυτό δηλώνεται ότι ο σύνδικος έλκει τη νομιμοποίησή της δραστηριότητάς του από το δικαστικό διορισμό του, κατά δε την άσκηση της δραστηριότητάς του υπόκειται στην εποπτεία και την πειθαρχική εξουσία των δικαστικών οργάνων της πτωχεύσεως. Ο σύνδικος κατά την άσκηση του λειτουργήματός του ή της αντιπροσωπευτικής του εξουσίας δεσμεύεται από το σκοπό της πτωχεύσεως ως εγγενή περιορισμό του λειτουργήματος (βλ. Λ.Κοτσίρης σελ.470).

9. Πτωχευτική περιουσία, σύμφωνα τόσο με το προϊσχύσαν, αλλά εφαρμοστέο στη συγκεκριμένη περίπτωση, άρθρο 2 παρ. 1 α.ν. 635/1937 όσο και σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1 του ισχύοντος Πτωχευτικού Κώδικα, είναι η περιουσία που κατά την ημέρα που δημοσιεύτηκε στο ακροατήριο η απόφαση που κηρύσσει την πτώχευση ανήκει στον πτωχό και η οποία αποτελεί αντικείμενο της πτωχευτικής απαλλοτριώσεως. Η περιουσία που αποκτάται μετά από αυτό το

χρόνο αποτελεί μεταπτωχευτική περιουσία που δεν υπόκειται σε πτωχευτική απαλλοτρίωση και παραμένει ελεύθερη. Τα όρια μεταξύ πτωχευτικής και εξωπτωχευτικής περιουσίας ορίζονται από την «έννοια της περιουσίας» και από την «εκτελεστική φύση» της πτωχεύσεως. Εξωπτωχευτική είναι εκείνη η περιουσία του πτωχού που, αν και υπήρχε κατά την κήρυξη της πτωχεύσεως, εκφεύγει από την πτωχευτική απαλλοτρίωση. Τα στοιχεία αυτής της περιουσίας ονομάζονται εξωπτωχευτικά. Τέτοιου είδους δικαιώματα είναι τα δικαιώματα προσωπικότητας, τα προσωποπαγή ή αμεταβίβαστα, τα μεταβιβάσιμα αλλά ακατάσχετα δικαιώματα σύμφωνα με διάταξη του ουσιαστικού δικαίου και γενικά τα ακατάσχετα σύμφωνα με το κοινό δικονομικό δίκαιο (Λάμπρος Ε. Κοτσίρης, Πτωχευτικό Δίκαιο 1998 σ.258). Η πτωχευτική περιουσία είναι αυτόνομος φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, χωριστή ομάδα περιουσίας ορισμένου σκοπού που χωρίζεται από την υπόλοιπη περιουσία του οφειλέτη πτωχού και προορίζεται για εκκαθάριση, ρευστοποίηση και ικανοποίηση των πιστωτών. Όργανο της πτωχευτικής περιουσίας είναι ο σύνδικος.

10. Σε περίπτωση θανάτου του πτωχού και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της υπάρξεως σχολάζουσας κληρονομίας κατ' άρθρο 61 του Ν.4182/2013 είναι δυνατός ο διορισμός κηδεμόνα. Ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας αντιπροσωπεύει τον κληρονόμο, το δε λειτούργημά του συνίσταται στη διαχείριση της κληρονομίας. Λόγω του διαχωρισμού της περιουσίας του πτωχού σε πτωχευτική, μεταπτωχευτική και εξωπτωχευτική, μετά το θάνατό του, εξακολουθεί η διαχείριση της πτωχευτικής περιουσίας από το σύνδικο και η διαχείριση της μεταπτωχευτικής και εξωπτωχευτικής περιέρχεται στο κηδεμόνα σχολάζουσας κληρονομίας.

Απάντηση

11. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ως εξής:

Επί του α' ερωτήματος ότι, μπορούν να συνυπάρχουν σε σχολάζουσα κληρονομία κηδεμόνας και σύνδικος της πτωχεύσεως, με τις στο σκεπτικό αναφερόμενες αρμοδιότητες.

Επί του β' ερωτήματος ότι, ο σύνδικος νομιμοποιείται στη διαδικασία της λύσεως της κοινωνίας δια δικαστικής διανομής, διότι από το ιστορικό προκύπτει ότι το ποσοστό $\frac{1}{2}$ εξ αδιαιρέτου του διανεμητέου ακινήτου ανήκε στο Ν

κληρονομούμενο Γ.Π., πριν την κήρυξη της πτωχεύσεως και επομένως περιλαμβάνεται στην πτωχευτική περιουσία.

Επί του γ' ερωτήματος ότι, ο σύνδικος είναι υπεύθυνος για τις φορολογικές υποχρεώσεις που αφορούν στην πτωχευτική περιουσία και παράλληλα ο κηδεμόνας σχολάζουσας κληρονομίας για τις αντίστοιχες υποχρεώσεις της μεταπτωχευτικής και εξωπτωχευτικής περιουσίας του κληρονομούμενου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17. 11. 2017

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαυτής

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Ο Εισηγητής

Αναστάσιος Ράλλης

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.